

Академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України

Олександр Іванович Бугайов

До 80-річчя від дня народження

Каталог виставки

Київ 2003

**Упоряд. Л.І.Ніколюк,
науковий співробітник ДНПБ України**

**Відповідальна за випуск
Л.О. Пономаренко,
завідувач відділу ДНПБ України**

Комп'ютерний набір, верстка і дизайн О.В.Садовська

Зміст

Вступ

Життєвий і творчий шлях Олександра Івановича Бугайова

Костюкевич Д.Я. Відомий науковець, педагог-теоретик

і практик шкільної фізичної освіти

Праці О.І.Бугайова

Дисертації

Концепції та стандарти шкільної фізичної освіти

Навчальні програми з фізики та планування навчального матеріалу

Підручники. Навчальні посібники

Методичні посібники, рекомендації для вчителів

– *Книги*

– *Статті із збірників та періодичних видань*

Актуальні проблеми шкільної фізичної освіти

О.І.Бугайов – науковий редактор, рецензент

Наукова школа О.І.Бугайова

Вступ

Державна науково-педагогічна бібліотека (ДНПБ) України підготувала вісімнадцятий випуск каталога книжкової виставки із циклу „Ювіляри АПН України”. Матеріали цього видання представляють педагогічну та наукову діяльність відомого педагога, вченого-методиста, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора педагогічних наук, професора, завідувача лабораторії математичної і фізичної освіти Інституту педагогіки АПН України Олександра Івановича Бугайова, який 5 грудня 2003 року відзначає свій 80-літній ювілей.

Матеріали каталога представляють ту частину наукового доробку О.І.Бугайова, що є у фондах ДНПБ України. Вони розкривають постать Олександра Івановича як видатного вченого-педагога в галузі методики навчання фізики, який 50 років віддав педагогічній і науковій діяльності, втілюючи свої ідеї в учнях, учителях, студентах, аспірантах.

Документи каталога (210 позицій) систематизовано за розділами виставки, які відтворюють життєвий і творчий шлях О.І.Бугайова, його науковий доробок: підручники і навчальні посібники з фізики, методики навчання фізики для середніх загальноосвітніх і вищих навчальних закладів; методичні посібники та рекомендації для вчителів і студентів; державні стандарти та програми в галузі фізичної освіти; численні статті з наукових збірників; матеріали наукових конференцій; статті з фахових періодичних видань. Окремий розділ представляє наукову школу вченого – дисертації його докторантів (4) і аспірантів (38).

У межах розділів матеріали розміщені за алфавітом назв праць або прізвищ авторів. Шифри, що передують бібліографічному опису документа свідчать про його наявність у фондах бібліотеки. Це дає можливість, не звертаючись до каталогів, замовити літературу в читальних залах та по міжбібліотечному абонементу. Астериском (*) позначено праці із списку вченого у його редакції. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за державними стандартами України.

Каталог виставки адресований науковцям, аспірантам, учителям, студентам і всім, кого цікавить розвиток фізичної освіти в Україні.

Життєвий і творчий шлях Олександра Івановича Бугайова

**Відомий науковець, педагог-теоретик і практик
шкільної фізичної освіти**

Ім'я Бугайова Олександра Івановича, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора педагогічних наук, професора відоме у широких колах учителів фізики та педагогічної громадськості в Україні та за її межами.

Народився Олександр Іванович 5 грудня 1923 р. в сім'ї робітника в с. Жданівка Хмельницького району на Вінниччині. Рано залишився сиротою. Середню школу закінчив на “відмінно” в 1941 році і одразу ж після випускного вечора став на захист Батьківщини від фашистських загарбників.

Важкими фронтовими дорогами пройшов від Воронежа і Сталінграда через всю Україну, Молдавію, Румунію, Угорщину та Чехословаччину до Будапешта і Праги. Були поранення і бойові нагороди. За період Великої Вітчизняної війни нагороджений п'ятьма бойовими орденами та шістьма медалями. Довелося воювати на Далекому Сході проти Японії і майже до 1950 року служити у частинах Радянської Армії. Але Олександр Іванович прагнув здійснити давню мрію – стати вчителем.

З 1952 р. він навчався на фізико-математичному факультеті Київського педагогічного інституту (нині Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова), який закінчив у 1956 р. з відзнакою. У 1956–1960 рр. працював учителем фізики і трудового навчання в Ірпінській середній школі №1 Київської області. У 1958–1961 рр. навчався в аспірантурі на кафедрі методики викладання фізики Київського державного педагогічного інституту. У 1963 р. успішно захистив кандидатську дисертацію з проблем взаємозв'язку навчання фізики і виробничого навчання і йому був присвоєний науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

Після завершення навчання в аспірантурі працював в апараті Міністерства освіти України в Управлінні вищими педагогічними навчальними закладами. У 1965 р. Олександр Іванович знову повертається на викладацьку роботу, але вже у вищій школі – він працює доцентом кафедри методики навчання фізики Київського педагогічного інституту, а з 1966 р. обирається завідувачем цієї кафедри і працює до березня 1973 р. Тут він започатковує оригінальний курс методики фізики, разом з колективом кафедри бере участь у розробці системи методичної підготовки майбутніх учителів, розробці основного курсу, спецкурсів та спецпрактикумів, започатковує підготовку навчальних телепередач з фізики та інших навчальних предметів.

За його ініціативою та участю при кафедрі у 1968 р. був заснований постійно діючий республіканський науково-методичний семінар “Актуальні проблеми методики фізики”, який і нині є неформальним центром методичної думки з фізики в Україні.

Подальша його доля пов'язана з Інститутом педагогіки АПН України. З березня 1973 р. і до сьогодні О.І.Бугайов очолює сектор методики навчання фізики та керує лабораторією навчання математики і фізики. Багаторічний досвід викладацької роботи в школі та вузі був узагальнений ним у широко відомій і ґрунтовній праці “Методика преподавания физики в средней школе: Теоретические основы” (М., Просвещение, 1981) та докторській дисертації “Тенденции развития обучения физики в современной общеобразовательной школе” (1984).

О.І.Бугайов – автор 210 наукових праць в галузі методики навчання фізики та трудового навчання, що користуються популярністю у вчителів фізики, серед них методичні посібники “Вивчення атомної і ядерної фізики”, “Квантова фізика”, “Уроки фізики в 9 класі”, “Основы методики преподавания физики”, “Планування навчально-виховного процесу з фізики в 9–11 класах середньої школи”, “Сучасний урок фізики. Питання теорії та практики”, “Методика трудового обучения” (вид. 1977, 1981 рр.), “Практикум у навчальних майстернях” (вид. 1972, 1982 рр.).

Понад тридцять років О.І.Бугайов бере участь у розробці та удосконаленні навчальних програм з фізики та астрономії, стандартів фізичної освіти. У 1991–1994 рр. та 2001–2003 рр. ним розроблені концепції фізичної освіти у середній загальноосвітній школі. Особливостями цих концепцій є покладання в основу навчання фізики ідей диференціації та гуманітаризації навчання фізики. Відповідно до концепцій у 1994–1996 рр. ним започатковано видання підручників з базового курсу фізики основної школи (7–9 кл.): у 1994 р. видано (у співавторстві) пробний підручник “Фізика. Астрономія–7”, у 1996 р. – “Фізика. Астрономія–8”, у 1999 р. – “Фізика. Астрономія–9”.

Створена Олександром Івановичем наукова школа з методики навчання фізики відома далеко за межами України, вона дала путівку у педагогічну науку багатьом дослідникам: 38 його учнів стали кандидатами педагогічних наук, 4 – докторами наук. Багато років він бере участь у роботі спеціалізованих рад по присудженні наукових ступенів кандидата та доктора педагогічних наук.

Поряд з основною трудовою діяльністю О.І.Бугайов веде широку громадсько-педагогічну діяльність. Багато років він працює і очолює науково-методичну комісію Міністерства освіти з фізичних наук, є одним з організаторів республіканських педагогічних читань, семінарів і конференцій, фізичних олімпіад учнів. Значну роботу проводить з популяризації знань з дидактики фізики, узагальненню та поширенню педагогічного досвіду в галузі навчання фізики. Багато років О.І.Бугайов був відповідальним редактором науково-методичних збірників “Методика викладання фізики” та “Методика викладання математики і фізики”, збірників з досвіду навчання фізики. Олександр Іванович є членом редколегії і автором науково-методичного журналу “Фізика та астрономія в школі” (з 1995 р.).

За успішну педагогічну діяльність Олександр Івановичу присвоєно почесне звання “Заслужений діяч науки і техніки України” (1991). Нагороджений медалями ветерана праці (1976), А.С.Макаренка (1982), знаками “Відмінник народної освіти” СРСР (1983) та УРСР (1971), багатьма відзнаками Міністерства освіти України.

Нині Олександр Іванович почесний академік АПН України.

Д.Я. Костюкевич, кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії математичної
і фізичної освіти Інституту педагогіки АПН України

* * *

Учений, педагог: 75-років Олександр Івановичу Бугайову //Фізика та астрономія в шк. – 1999. – №1. – С.2 обкл.: портр.

Ярмаченко М. Бугайов Олександр Іванович /М.Ярмаченко //Педагогічний словник /АПН України. Ін-т педагогіки; За ред. М.Д.Ярмаченка. – К., 2001. – С.68.

Праці О.І.Бугайова

Дисертації

- * Взаємозв'язок вивчення фізики і виробничого навчання в середній школі (на матеріалі підготовки механізаторів сільського господарства): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Київ. держ. пед. ін-т ім. О.М. Горького. – К., 1963. – 22с.
- 74.265.1у
Б 90 Тенденции развития обучения физике в современной общеобразовательной школе: Дис. ... д-ра пед. наук в форме науч. докл.: 13.00.02 /АПН СССР. НИИ содержания и методов обучения. – М., 1983. – 48с. – Библиогр.: с.42-48.

Концепції та стандарти шкільної фізичної освіти

- Вважаю, потрібно чинити так...: Концеп. фіз. освіти у серед. загальноосвіт. шк. України //Рід. шк. – 1993. – №1. – С.34-37.
- Державний стандарт базової і повної середньої освіти: Проект //Освіта України. – 2003. – 14 січ.(№1/2). – С.2-14.
Із змісту: Освітня галузь „Природознавство” (Фізика) /О.І.Бугайов та ін. – С.9-10.
- Державний стандарт загальної середньої освіти: Проект //Освіта України. – 1997. – в серп.(№32). – С.3-14.
Із змісту: Природознавство: Фізика. – С.10-13.
- * Державний стандарт загальної середньої освіти. Освітня галузь „Природознавство”: Проект /Авт.: С.У.Гончаренко, О.І.Ляшенко ... О.І.Бугайов та ін. – К.: Генеза, 1997. – 54 с.
74.
265.1
Д 44 Концептуальні засади розробки структури шкільних курсів фізики та астрономії та питання їх інтеграції //Дидактичні проблеми фізичної освіти в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. – Чернігів, 1998. – С.17-19. – У надзаг.: Черні. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка.
- Концепція фізичної освіти у 12-річній загальноосвітній школі: Проект //Фізика та астрономія в шк. – 2001. – №6. – С.6–13; Фізика. – Верес.(№27). – С.1-4.
Те ж: Стратегічні проблеми формування змісту курсів фізики та астрономії в системі загальної середньої освіти: Матеріали наук.-практ. конф. – Л., 2002. – С. 5-8. – У надзаг.: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.
- * Концепція фізичної освіти у середній загальноосвітній школі України //Освіта. – 1992. – 8 верес.(№46/47). – С.3-4.
- Про критерії державного стандарту: [Фіз.освіта] /Олександр Бугайов, Микола Садовий //Фізика та астрономія в шк. – 1997. – №4. – С.15-18.
- П 371
П 24 Реалізація концепції диференційованого навчання у середній загальноосвітній школі //Педагогічна наука – перебудові школи: Матеріали наук. конф. – К., 1990. – С.76-78. – У надзаг.: Наук.-дослід. ін-т педагогіки УРСР.

Стандарт шкільної фізичної освіти /Семен Гончаренко, Володимир Волков ... Олександр Бугайов та ін. //Фізика та астрономія в шк. – 1997. – №2. – С.2-8.

Стандарт шкільної фізичної освіти. Яким йому бути? //Освіта. – 1996. – 10 лип. (№36). – С.6; Педагогіка і психологія. – №3. – С.212-219.

74.26я4
Д 50

Стандарт шкільної фізичної освіти та способи його розробки //Діяльнісний підхід у навчально-пошуковому процесі з фізики і математики: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Рівне, 1996 р., 16-17 трав.: У 2 ч. – Рівне, 1996. – Ч.1. – С.3-9.

Стандарт шкільної фізичної освіти та способи його розробки //Стандарти фізичної освіти в середній школі України: Матеріали наук.-метод.конф., м.Чернігів, 1996 р., 27-28 черв. – Чернігів, 1996. – С.12-14. – У надзаг.: Черніг.держ.пед.ін-т ім. Т.Г.Шевченка та ін

Навчальні програми з фізики та планування навчального матеріалу

Изучаем и обсуждаем программу по физике для одиннадцатилетней школы //Фізика в шк. – 1986. – №3. – С.44-51.

Из содерж.: [Итоги обсуждения программы в Киеве, Ровно, Луцке] /А.И.Бугаев, А.В.Самсонова. – С.47-48.

- * Вихідні принципи і положення, покладені в основу нових програм з фізики для середньої школи //Методичні особливості викладання фізики на сучасному етапі: Матеріали доп. II міжвуз. наук.-практ. конф., м.Кіровоград, 1996 р., 22-23 берез.: У 2 ч. – Кіровоград, 1996. – Ч.1. – С.6-7.

К обсуждению проекта программы [по физике] /А.И.Бугаев, З.В.Сычевская //Фізика в шк. – 1979. – №2. – С.37-39.

Орієнтовне календарне планування уроків фізики в 7-му класі на I півріччя 1999/2000 навчального року /О.І.Бугайов, Л.Г.Гриценко //Фізика. – 1999. – Серп.(№24). – Вкладиш.

- * Орієнтовне тематичне планування з фізики та астрономії: 8 кл.: Метод. рек. /О.І.Бугайов та ін. – К.: Освіта, 1997. – 95с.

Орієнтовне тематичне планування навчального матеріалу з фізики у 8 класі /О.І.Бугайов, Г.В.Самсонова //Рад. шк. – 1983. – №1. – С.48-55; №2. – С.36-42.

Орієнтовне тематичне планування уроків фізики в 7-му класі на II півріччя 1999/2000 навчального року /О.І.Бугайов, Л.Ф.Навохатсько //Фізика. – 1999. – Груд.(№35). – Вкладиш.

Планування навчально-виховного процесу з фізики та астрономії в 9-му класі на 2000-2001 навчальний рік /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, Й.Ю.Замаховський //Фізика. – 2000. – Серп.(№22/24). – С.17-35.

Планування навчального процесу з фізики в X класі /О.І.Бугайов, О.І.Ляшенко //Рад.шк. – 1985. – №9. – С.36-40; №10. – С.40-42; 1986. – №1. – С.43-49.

* Про новий підхід до розробки та функціонального оформлення програм предметів природничо-математичного циклу //Інтеграція елементів змісту освіти: Матеріали Всеукр. конф., м. Полтава, 1994 р., 10-12 трав. – Полтава, 1994. – С.100-101.

53 (073)
П.78 Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізика: 7-11 кл. Астрономія: 11 кл. /М-во освіти і науки України, АПН України. – К.: Шкіл. світ, 2001. – 134с.

Із змісту: Фізика /О.Бугайов, Л.Закота, Д.Костюкевич, М.Мартинюк. – С.3-115с.

74.265.1
П.78 Програми для середніх загальноосвітніх шкіл: Фізика. Астрономія: 7-11 кл. /Авт. кол.: О.Бугайов (кер.), Л.Закота, Д.Костюкевич, М.Мартинюк; М-во освіти України. Голов. упр. заг. серед. освіти. – К.: Перун, 1996. – 143с.

74.265.1
П.78 Програми середньої загальноосвітньої школи: Фізика, астрономія: 7-11 кл. /О.Бугайов, Л.Закота, В.С.Коваль, Г.В.Самсонова; М-во освіти України. Упр. шкіл. – К.: Освіта, 1992. – 112с.

Реалізація удосконалення програми з фізики: завдання і проблеми /О.І.Бугайов, Л.А.Закота, Д.Я.Костюкевич та ін. //Рад. шк. – 1982. – №7. – С.38-42.

Якою має бути програма з фізики в 7-9 кл. 12 річ. серед. загальноосвіт. шк. /О.Бугайов, М.Мартинюк //Фізика. – 2003 – Жовт.(№28). – С.1-5.

Підручники. Навчальні посібники

П 53
(077)
Б 90 Методика преподавания физики в средней школе: Теорет. основы: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по физ.-мат. спец. – М.: Просвещение, 1981. – 288с.: ил.

Рец.: Сергеев А.В. //Фізика в шк. – 1983. – №1. – С.81; Худайбердиев А. //Фізика в шк. – 1983. – №1. – С.81-82; Ковалев І.З., Мамонтова Ю.М., Попов І.В. //Фізика в шк. – 1983. – №1. – С.82.

372/3:6
М 54 Методика трудового навчання у восьмирічній школі: Навч. посіб. для пед. училищ /О.І.Бугайов, А.І.Дьомін, І.В.Зельдіс та ін. – К.: Рад. шк., 1967. – 159с.

372/3:6
М 54 Методика трудового обучения: Учеб. пособие для учащихся пед. уч-щ /Кол. авт.: Д.А.Тхоржевский, А.И.Бугаев, И.Н.Яровой и др. – М.: Просвещение, 1981. – 271с.

372/3:6
М 54 Методика трудового обучения с практикумом: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов и уч-щ /Д.А.Тхоржевский, А.И.Бугаев, Б.И.Бухалов и др. – М.: Просвещение, 1987. – 447с.: ил.

Програмно-методичний комплект „Фізика 7””: Електрон. навч. посіб. з фізики для вчителів та учнів 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. /О.І. Бугайов, В.С. Коваль; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., Квазар-Мікро, 2003.

- 22.3я7
Ф 48   Фізика: Задання для тест. перевірки знань, умінь і навч. випускників загальноосвіт. шкіл, ліцеїв і гімназій /Сост. А.И.Бугаев, Е.В.Коршак, К.В.Корсак и др. – К.: Абрис, 1993. – 95с.
- 22.3я 7
Б 90   Фізика. Астрономія: Проб. учеб. для 7 кл. сред. шк.: Пер. с укр./А.И.Бугаев, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянец. – К.: Освіта, 1995. – 320с.
- 22.3я 7
Б 90   Фізика. Астрономія: Проб. учеб. для 8 кл. сред. шк.: Пер. с укр./А.И.Бугаев, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянец. – К.: Освіта, 1998. – 383с.
- Фізика и астрономия: Учеб. для 9 кл. общеобразоват. учреждений /А.А. Пинский, В.Г. Разумовский, А.И. Бугаев и др. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 2000. – 304 с.: ил.
- Фізика: 7 кл.: Проб. підруч. для загальноосвіт. навч. закл. /О.І. Бугайов, В.В. Смолянець. – К.: Школяр, 1999. – 272 с.
- 53
(075)   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 7 кл. серед. шк. – 3-те вид., доопрац. /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянець. – К.: Освіта, 1999. – 287с.
- 53
(075)   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 8 кл. серед. шк. /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянець. – К.: Освіта, 1996. – 367с.
- 53
(075)   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 9 кл. серед. загальноосвіт. шк. /О.І.Бугайов, І.А.Климишин, Є.В.Коршак та ін. – К.: Освіта, 1999. – 367с.

Методичні посібники, рекомендації для вчителів

Книги

- П 53
(077)   Вивчення атомної та ядерної фізики в школі: Посіб. для вчителів. – К.: Рад. шк., 1982. – 158с.: іл. – Бібліогр.: с.155-156.
- П 53
(077)   Диференціація навчання учнів у загальноосвітній школі: Метод. рек. /О.І.Бугайов, Д.І.Дейкун; НДІ педагогіки України. – К.: Освіта, 1992. – 32с.: табл.
- П 53
(077)   Квантова фізика: Дидакт. матеріал /О.І.Бугайов, Л.Г.Горбунцова, В.І.Савченко. – К.: Рад. шк., 1988. – 87с.
- Б 90
372.853
О-65   Орієнтовне тематичне планування з фізики та астрономії: 8 кл.: Метод. рек. /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, Д.Я.Костюкевич та ін. – К.: Освіта, 1997. – 96с.
- 74.265.1
О-75   Основы методики преподавания физики в средней школе /В.Г.Разумовский, А.И.Бугаев, Ю.И.Дик и др. – М.: Просвещение, 1984. – 398с. – (Б-ка учителя физики).
- П 53
(077)   Планування навчально-виховного процесу з фізики у 9-11 класах середньої школи: Посіб. для вчителя /О.І.Бугайов, Д.М.Демченко, Л.А.Закота та ін. – К.: Рад. шк., 1989. – 261с. – Библиогр.: с.258-260.
- П 53
(077)   Совершенствование контрольно-оценочной деятельности учителя в процессе обучения физике в школе: Метод. письмо /НИИ педагогики УССР; Сост.: А.И.Бугаев, В.В.Смолянец, З.В.Сычевская. – К.: Рад. шк., 1990. – 40с. – Библиогр.: с.38-40.

- П 53
(077)
У-71   Уроки фізики в 9 класі: Посіб. для вчителів /О.І.Бугайов,
М.М.Гончарук, М.Т.Донченко та ін. – К.: Рад. шк., 1977. – 229с.

Статті із збірників та періодичних видань

- П 53
(077)
В 43   Вивчення деформації твердих тіл у середній школі /О.І.Бугайов,
В.П.Махлай //Викладання фізики в школі: Зб. ст. – К., 1974. – С.56-
66.

Вивчення іонізуючого випромінювання та його біологічні дії:
Лаборат. робота /Олександр Бугайов, Михайло Мартинюк //Фізика та
астрономія в шк. – 1998. – №3. – С.36-37.

Вивчення основ електронно-обчислювальної техніки в середній
школі /О.І.Бугайов, М.Я.Лященко, Г.П.Дубовецький //Рад. шк. –
1973. – №3. – С.65-70.

- 53 (077)
М 54   Вивчення руху тіла змінної маси у класах з поглибленим
вивченням фізики і математики /О.І.Бугайов, М.Т.Донченко
//Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ
педагогіки УРСР. – К., 1976. – Вип.11. – С.121-130.

- 53 (077)
В 43   Вивчення тем „Поле тяжіння”, „Енергія тяжіння” на
факультативних заняттях //Викладання фізики в школі: Зб. ст. для
факульт. занять з фізики. – К., 1970. – Вип.7. – С.25-50.

Викладання фізики в 1986/87 навчальному році /О.І.Бугайов,
Л.А.Закота, О.І.Лященко, Г.М.Самсонова //Рад. шк. – 1986. – №7. –
С.64-69.

- 74.265.1
У 31   Використання сучасних наукових досягнень у формуванні
понять про атом і ядро на уроках фізики і хімії //Удосконалення
форм і методів вивчення фізики: Зб. ст. – К., 1982. – С.86-90.

Групповая учебная деятельность учащихся при обучении физике
/А.И.Бугаев, С.А.Полетило //Фізика в шк. – 1990. – №1. – С.27-31.

- П 53
(077)
3-11   Демонстрації із хвильової оптики з газовим лазером
/О.І.Бугайов, С.П.Величко, І.З.Ковальов, І.В.Попов //З досвіду
навчання фізики в школі: [Зб. пр.]. – К., 1980. – С.131-138.

- 53 (077)
В 43   Деякі питання вивчення квантової оптики в Х класі /О.І.Бугайов,
В.В.Попкович, В.В.Смолянець //Викладання фізики за новими
програмами: Зб. ст. – К., 1973. – С.20-28.

- П 53
(077)
П 32   Деякі питання використання програмованих мікрокалькуляторів
у процесі навчання фізики /О.І.Бугайов, А.М.Рогалья, В.І.Тищук
//Підвищення ефективності уроків фізики: Зб. ст. /Упоряд.
Г.В.Самсонова. – К., 1986. – С.52-64.

- 53 (077)
М-54   Деякі способи поліпшення видимості класних експериментів з
фізики /О.І.Бугайов, О.І.Жила, С.О.Церковницький //Методика
викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки
УРСР. – К., 1966. – Вип.2. – С.77-79.

- 53 (077)   До методики вивчення маси в середній школі /О.І.Бугайов,

- М 54 А.Г.Сичевська //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1972. – Вип.7. – С.52-58.
- 53 (077)
М 54 До питання про вивчення явища електромагнітної індукції /О.І.Бугайов, А.Г.Сичевська //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1970. – Вип.5. – С.87-90.
- До уваги вчителів, які працюють за пробними підручниками „Фізика. Астрономія–7”, „Фізика. Астрономія–8”: Деякі підсумки та перспективи //Фізика та астрономія в шк.. – 1998. – №1. – С.3-4.
- 53 (077)
М 54 Експериментальні дослідження у процесі вивчення третього закону Ньютона в застосуванні до руху тіл по колу /О.І.Бугайов, М.А.Лузан //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1973. – Вип.8. – С.84-92.
- 372/3:6
Т 78 Елементи електротехніки та електромонтажних робіт у V-VII класах //Трудове навчання в школі: Зб. ст. – К., 1971. – Вип.3. – С.34-44.
- За високу якість знань учнів //Рад. шк. – 1975. – №8. – С.14-29.
Із змісту: Фізика /О.І.Бугайов, Д.Я.Костюкевич, О.І.Ляшенко. – С.22-24.
- За високу якість знань учнів //Рад. шк. – 1978. – №8. – С.44-55.
Із змісту: Фізика /О.І.Бугайов, Я.Я.Боллобаш, О.І.Ляшенко. – С.50-52.
- Звичайні уроки фізики: [З досвіду роботи вчителів фізики Б.І.Дегтярьова та В.М.Завальнюка] /О.Бугайов, В.Смолянець //Рад. освіта. – 1979. – 24 жовт.(№85). – С.3.
- Изучение элементарных частиц в X классе //Физика в шк. – 1972. – №2. – С.55-63.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти //Освіта України. – 2000. – 5 жовт.(№40). – С.4-21.
Із змісту: Фізика /О.І.Бугайов та ін. – С.15.
- 53 (077)
М 54 Лабораторна робота фізичного практикуму в 10 кл. „Вивчення треків заряджених частинок, одержаних у камері Вільсона” /О.І.Бугайов, В.І.Савченко //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1975. – Вип.10. – С.88-92.
- Лабораторная работа «Изучение строения жидкости на модели» /В.В.Поповкин, А.И.Бугаев //Физика в шк. – 1971. – №5. – С.68-69.
- 53 (077)
М 54 Лабораторні роботи з фізики з газовим лазером /С.П.Величко, І.З.Ковальов, І.В.Попов, О.І.Бугайов //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1979. – Вип.14. – С.92-100.
- Лабораторные работы по ядерной физике в практикуме 10 класса /А.И.Бугаев, В.И.Савченко //Физика в шк. – 1975. – №2. – С.54-61.
- Матеріали [XXV] з'їзду на уроках фізики //Рад. шк. – 1976. – №7. – С.52-57.

- Метод толстослойных фотоэмульсий в учебном эксперименте по ядерной физике /А.И.Бугаев, В.И.Савченко //Физика в шк. – 1977. – №2. – С.64-68.
- 53 (077)
М 54   Методика і результати масового вивчення якості знань і вмінь учнів з фізики у 1974-1977 рр. /О.І.Бугайов, С.У.Гончаренко, Д.Я.Костюкевич, З.В.Сичевська //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1978. – Вип.13. – С.12-28.
- 53 (077)
М 54   Моделювання закону радіоактивного розпаду /О.І.Бугайов, В.І.Савченко //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1977. – Вип.12. – С.131-140.
- 371.01
П 90   Некоторые вопросы углубленного изучения физики атома и атомного ядра в средней школе /А.И.Бугайов, В.И.Савченко //Пути совершенствования методики факультативных занятий: (Тез. докл. Всесоюз. совещ., г.Ташкент, ноябрь 1976). – М., 1976. – С.110-114. – В надзаг.: АПН СССР. Науч.-исслед. ин-т содерж. и методов обучения.
- Об определении физических понятий /О.І.Бугайов, А.И.Ляшенко //Физика в шк. – 1978. – №4. – С.66-68.
- 74.262
М 54   Обчислювання похибок вимірювань за допомогою ЕОМ на уроках фізики /О.І.Бугайов, Т.А.Гезь //Методика викладання математики і фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки України. – К., 1992. – Вип.8. – С.121-140.
- 53 (077)
М 54   Ознакомлення учнів з матеріалами XXV з'їзду КПРС під час вивчення фізики /О.І.Бугайов, С.У.Гончаренко //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1976. – Вип.11. – С.3-13.
- Опорный конспект как одно из средств обучения физике /А.И.Бугаев, Н.Г.Сорокина, С.С.Сущенко //Физика в шк. – 1979. – №6. – С.27-30.
- 53 (077)
В 43   Організація спостережень учнів у процесі праці і виробничого навчання //Викладання фізики в школі: Зб. ст. – К.,1962. – Вип.2. – С.17-30.
- 53 (077)
М 54   Особенности методики вивчення фізики атома і атомного ядра //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1980. – Вип.15. – С.54-63.
- 53 (077)
М 54   Особенности формування понять про фізичні явища і величини //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1974. – Вип.9. – С.111-119.
- П 53
(077)
П 32   Підвищення ефективності уроку – вирішальний напрям здійснення реформи школи //Підвищення ефективності уроків фізики: Зб. ст. /Упоряд. Г.В.Самсонова. – К., 1986. – С.6-14.
- Підвищення якості уроків фізики /О.І.Бугайов, В.М.Доній, Л.А.Закота та ін. //Рад. шк. – 1985. – №7. – С.34-38.
- Підвищувати ефективність навчання фізики /О.І.Бугайов,

Г.В.Самсонова //Рад. шк. – 1987. – №8. – С.36-38.

Повторення – фактор ефективності /О.Бугайов, З.Сичевська //Рад. освіта. – 1977. – 9 квіт.(№24). – С.3.

Про актуальні завдання теорії і практики навчання фізики //Рад. шк. – 1975. – №1. – С.56-61.

Розв'язування задач [з фізики] з виробничим змістом //Рад. шк. – 1962. – №3. – С.18-22.

П 371
П 78

Структура і завдання базового курсу „Фізика. Астрономія” для 7-9 класів основної школи //Проблеми педагогічної науки в умовах розбудови національної школи: Матеріали звіт. наук. конф. 12-15 квіт. 1995.: У 2 ч. – К., 1996. – Ч.2. – С.136-137. – У надзаг.: Ін-т педагогіки АПН України.

Удосконалення методики вивчення закономірностей в атомному спектрі водню //Фізика. – 2000. – Берез.(№8). – С.2; Фізика і астрономія в шк. – 2001. – №4. – С.16-19.

П 53
(077)
3-11

Удосконалення та унормування домашніх завдань з фізики /О.І.Бугайов, Т.В.Самсонова //З досвіду навчання фізики в школі: [Зб. ст.]/Упоряд. В.В.Смолянець. – К., 1980. – С.74-80.

51 (077)
М 54

Урок фізики: погляд у майбутнє //Методика викладання математики і фізики: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1990. – Вип.6. – С.70-73.

П 53
(077)
У 92

Урок фізики – тенденції розвитку і вдосконалення //Учителі-методисти радять і пропонують: Посіб. для вчителя [фізики]. – К., 1990. – С.5-14.

53 (077)
М 54

Формування поняття магнітного моменту під час вивчення електромагнетизму /О.І.Бугайов, С.С.Сущенко //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1982. – Вип.16. – С.48-54.

Функции законов сохранения в обучении физике /А.И.Бугаев, Н.Н.Дидович //Фізика в шк. – 1981. – №2. – С.43-46.

53 (077)
У 92

Шляхом до майстерності //Учителі-методисти радять і пропонують: Посіб. для вчителя [фізики]. – К., 1990. – С.3-4.

Экологическое воспитание при изучении звуковых колебаний /А.И.Бугаев, В.Д.Шарко //Фізика в шк. – 1987. – №3. – С.29-31.

Актуальні проблеми шкільної фізичної освіти

Від учителя до вченого: [До 60-річчя від дня народж. професора Є.В.Коршака] /О.І.Бугайов, В.В.Смолянець, В.М.Мацюк //Рід. шк. – 1995. – №9. – 2-а с.обкл.

* Врахування основних тенденцій розвитку навчання фізики //Шляхи оптимізації навчально-виховного процесу з фізики у світлі завдань реформи загальноосвітньої школи: Зб. наук. пр. – Миколаїв, 1984. – С.6-11.

Генералізація навчальної діяльності учнів як умова підвищення її ефективності /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк //Рад. шк. – 1976. – №3. – С.20-24.

Глибина знань, міцність переконань: [Про підсумки дослідж. рівня знань, умінь та наук. переконань учнів] /О. Бугайов, Д. Костюкевич, М. Дідович // Рад. освіта. – 1976. – 7 серп. (№63). – С. 3.

Дитяча творчість /О.І.Бугайов, Г.В.Заварова //Українська радянська енциклопедія. – К., 1997. – Т.3. – С.365.

Диференціація навчання у сучасній середній школі //Рад. шк. – 1991. – №8. – С.7-16.

* Диференціація навчання як один з вирішальних напрямів його гуманізації //Формування та впровадження шкільного компоненту змісту загальної середньої освіти: Матеріали Всеукр. конф., м. Донецьк, 1995 р., 15-16 берез. – Донецьк, 1995. – С.51-53.

* Інтегративний базовий курс „Фізика. Астрономія” для 7-9 кл. основної школи //Інтеграція елементів змісту освіти: Матеріали Всеукр. конф., м. Полтава, 1994. – С.114-115.

Історико-методологічний підхід до формування структури і змісту шкільного курсу фізики /Олександр Бугайов, Микола Садовий // Наук. зап. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. – Кіровоград, 2003. – Вип.51, ч. 1. – С. 10-14. – (Сер.: Пед. наук).

Комп’ютерна підтримка курсу фізики в середній школі: реальність і перспективи /Олександр Бугайов, Володимир Коваль //Фізика та астрономія в шк. – 2001. – №3. – С.16-19.

378.600.9
Р 49

Короткий нарис розвитку шкільного фізичного експерименту в Україні /О.І.Бугайов, С.П.Величко //Теорія та методика вивчення природничо-математичних і технічних дисциплін: Зб. наук.-метод. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне, 1999. – Вип.1. – С.4-15.

371
Ф-94

Курс фізики у 12-річній школі. Яким йому бути? //Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики: Тез. доп. V Всеукр. наук. конф.: До 80-ї річниці НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К., 2000. – С.38. – У надзаг.: Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова.

Лабораторія навчання математики і фізики: До 70-річчя Ін-ту педагогіки АПН України /М.Бурда, О.Бугайов //Пед. газ. – 1996. – Черв.(№6). – С.2.

53 (077)
М 54

Ленінська філософська спадщина у змісті навчання фізики /О.І.Бугайов, Л.Г.Горбунцова //Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки УРСР. – К., 1980. – Вип.15. – С.3-9.

П 53
(077)
3-11

Методам навчання та виховання – неослабну увагу /О.І.Бугайов, В.В.Смолянець //З досвіду навчання фізики в школі: [Зб. пр.]. – К., 1980. – С.3-6.

- Навчання фізики – на рівень нових вимог /О.І.Бугайов, Л.А.Закота, Д.Я.Костюкевич та ін. //Рад. шк. – 1984. – №8. – С.41-46.
- * Нам потрібна власна „шкільна індустрія” /О.І.Бугайов, Д.Я.Костюкевич //Освіта. – 1993. – 24 листоп.(№42/43).
- Наставники юної зміни: [Система пед. освіти в Угорщині] //Рад. освіта. – 1970. – 4 квіт. (№26). – С. 4.
- Наука і релігія в аспекті навчання фізики в середній загальноосвітній школі //Фізика та астрономія в школі. – 2003. – №3. – С.18-22.
- 371
Д63 О взаимной связи преподавателя физики с производственным обучением и трудом учащихся в сельском хозяйстве //Доклады Акад. пед. наук РСФСР. – 1962. – №2. – С.9-12.
- І Український республіканський фестиваль „Урок фізики-89: Общ. обзор /А.И.Бугаев, Л.А.Закота, В.С.Коваль //Фізика в шк. – 1990. – №3. – С.55-57.
- 74.265.1
Д 44 Перша ступінь шкільного курсу фізики в національній школі: досвід, проблеми, перспективи /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк //Дидактичні проблеми фізичної освіти в Україні: Матеріали науч.-практ. конф. – Чернігів, 1998. – С.20-23. – У надзаг.: Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка.
- 53 (077)
В 43 Підносити науковий та ідейно-політичний рівень викладання фізики /О.І.Бугайов, С.У.Гончаренко //Викладання фізики за новими програмами: Зб.ст. – К., 1973. – С.3-12.
- Політехнічна спрямованість виробничого навчання в сільській школі //Рад. шк. – 1962. – №7. – С.51-52.
- 371.01
В-74 Применение обучающих машин при обучении студентов методике решения задач по физике //Вопросы программированного обучения в средней школе и педагогических учебных заведениях: (Материалы респ. конф., г. Одесса, май 1967 г. – К., 1970. – С.91-93. – В надзаг.: Одес. гос. пед. ин-т им. К.Д.Ушинского.
- Про застосування феромагнітних матеріалів у обчислювальній техніці /О.І.Бугайов, Г.П.Дубовецький //Рад. шк. – 1972. – №1. – С.77-79.
- Проблеми структури курсів фізики й астрономії та їх інтеграції //Фізика та астрономія в шк. – 1998. – №4. – С.5-8.
- * Пути оптимизации содержания лабораторного практикума по молекулярной физике в пединституте /А.И.Бугаев, В.П.Сергиенко //Методические, дидактические и психологические аспекты проблемного обучения физике: Тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф., г. Донецк, 1990, 3-5 сент. – Донецк, 1990. – С.178-180. – У надзаг.: Донец. гос. ун-т.
- Республіканські педагогічні читання //Фізика в шк. – 1988. – №3. – С.85-90.

Из содерж.: На Украине /А.И.Бугаев, А.В.Самсонова. – С.85-87.

Розвивати кращі традиції: Основ. напрями перебудови навчання фізики //Рад. шк. – 1988. – №7. – С.34-38.

53 (077)
В 43

Розвиток методики викладання фізики в Українській РСР /О.І.Бугайов, Є.М.Сульженко //Викладання фізики в школі: Зб. ст. – К., 1969. – Вип.6. – С.20-31.

Розвиток ядерної енергетики у світі і в Україні //Фізика. – 1999. – Трав.(№13). – С.10.

378.637
Ч-49

Сучасний погляд на розвиток наочності у навчанні фізики //Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. – Чернігів, 2001. – Вип.9. – С.5-8. – (Сер.: Пед. науки).

74.202
П 78

Сучасний шкільний підручник з природничо-математичних дисциплін. Яким йому бути? //Проблеми сучасного підручника: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, 1999 р., 21-22 груд. – К., 1999. – С.64-67. – У надзаг.: Ін-т педагогіки АПН України та ін.

Тенденции в развитии на обучението по физике в съветското средно общеобразователно училище //Физика: Науч.-метод. списание. – София, 1984. – С. 11-14. – Болг.

Треба діяти!: [Диференціація навчання в серед. і старших кл.] //Рад.освіта. – 1988. – 23 серп.(№68). – С.2-3.

Трудовое обучение в курсе педагогики и преимущество курсов частных методик с педагогикой /А.И.Бугаев, Д.А.Тхоржевский //Сов. педагогика. – 1962. – №6. – С.134-136.

Михаил Семенович Шульга: [К 60-летию со дня рождения] //Физика в шк. – 1981. – №6. – С.88.

Щодо „невдалого жарту із законом Ома”: Відповідь авт. підруч. на статтю М.Теклюка („Освіта”, 19-26 лют. 1997 р.) /О.Бугайов, В.Смолянець, М.Мартинюк //Освіта. – 1997. – 22-29 жовт.(№72/73). – С.11.

О.І.Бугайов – науковий редактор, рецензент

53 (077)
Б 90

Викладання фізики в школі: Зб. ст. /За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1974. – 189с.

53 (077)
В 42

Викладання фізики за новими програмами: Метод. посіб. для вчителів /За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1973. – 150с.: іл.

74.265.1
Д 44

Дидактичні проблеми фізичної освіти в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. /Редкол.: О.І.Бугайов та ін. – Чернігів, 1998. – 174с. – У надзаг.: Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка.

П 53 (077)
3-11

З досвіду навчання фізики в школі: Зб. ст. /Упоряд. В.В.Смолянець; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1980. – 170с.

51 (077)
М 54

Методика викладання математики і фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки України: Редкол.: О.І.Бугайов (відп. ред.)

та ін. – К.: Рад. шк., 1986-1990.

- 53 (077)
М 54   Методика викладання фізики: Республік. наук.-метод. зб. /НДІ педагогіки України; Редкол.: О.І.Бугайов та ін. – К.: Рад. шк., 1964-1982.
- П 53 (077)
П 32   Підвищення ефективності уроків фізики: Зб. ст. /Упоряд. Г.В.Самсонова; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1986. – 153с.: іл.
- П 53
(077)
П 37   Планування навчально-виховного процесу з фізики у 9-11 кл. середньої школи: Посіб. для вчителя /О.І.Бугайов, Д.М.Демченко, Л.А.Закота та ін.; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1989. – 261с.
- Пособие для вечерней школы /А.И.Бугаев, Д.Я.Костюкевич, А.В.Самсонова //Физика в шк. – 1982. – №3. – С.85-86. – Рец. на кн.: Гончаренко С.У. Физика: Учеб. пособ. для 9 кл. вечер. (смен.) сред. общеобразоват. шк. – М.: Просвещение, 1979. – 192с.
- [Рецензия] /А.И.Бугаев, С.Л.Вольштейн, З.Л.Раманаускас //Физика в шк. – 1981. – №5. – С.78-79. – Рец. на кн.: Физика: Проб. учеб. для 9 кл. сред. шк. /А.К.Кикоин, И.К.Кикоин, С.Я.Шамаш и др. – М.: Просвещение, 1979. – 256с.
- [Рецензия] /А.И.Бугаев, Л.Г.Горбунцова //Физика в шк. – 1977. – №3. – С.100-102. – Рец. на кн.: Миргородский Б.Ю. Учебная радиоэлектронная аппаратура. – К.: Рад. шк., 1976. –192с.
- 53 (077)
С 12   Сабо А.М. Обучение физике в школах социалистических стран: Пособие для учителя /А.М.Сабо; Под ред. А.И.Бугаева. – К.: Рад. шк., 1990. – 175с.
- Стратегічні проблеми формування змісту курсів фізики та астрономії в системі загальної середньої освіти: Матеріали наук.-практ. конф. /Редкол.: О.І. Бугайов та ін. – Л., 2002. – 135 с. – У надзаг.: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка та ін.
- 378.600.9
Р 49   Теорія та методика вивчення природничо-математичних і технічних дисциплін: Зб. наук.-метод. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту /Редкол.: О.І.Бугайов та ін. – Рівне, 1999. – Вип.1. – 160с.
- П 53 (077)
У 71   Уроки фізики в 9 класі: Посіб. для вчителів /О.І.Бугайов, М.М.Гонтарук, М.Т.Донченко та ін.; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1977. – 229с.
- П 53 (077)
У 92   Учителі-методисти радять і пропонують: Посіб. для вчителя [фізики] /Упоряд. А.Я.Самардак; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Рад. шк., 1990. – 143с.
- 53 (075)
Б 90   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 7 кл. серед. шк. /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянець; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Освіта, 1999. – 287с.
- 53 (075)
Б 90   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 8 кл. серед. шк. /О.І.Бугайов, М.Т.Мартинюк, В.В.Смолянець; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Освіта, 1996. – 367с.
- 53 (075)   Фізика. Астрономія: Проб. підруч. для 9 кл. серед. загальноосвіт.

Ф 50 шк. /О.І.Бугайов, І.А.Климишин, Є.В.Коршак та ін.; За ред. О.І.Бугайова. – К.: Освіта, 1999. –367с.

Фізика та астрономія в школі: Наук.-метод. журн. /Редкол.: О.Бугайов, О.Ляшенко, В.Волков та ін. – К.: Пед. преса, 1995 – .

371 Ф 94 Фундаментальна та професійна підготовка фахівців з фізики: Тез. доп. V Всеукр. наук. конф.: До 80-ї річниці НПУ ім. М.П.Драгоманова /Редкол.: О.І.Бугайов та ін. – К., 2000. – 238с. – У надзаг.: Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова.

Наукова школа О.І.Бугайова

Доктори наук зі спеціальності

13.00.02 – теорія та методика навчання фізики

27 Авт. В Величко С.П. Розвиток системи навчального фізичного експерименту в сучасній середній школі: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 /С.П.Величко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 34с. – Бібліогр.: с.28-33.

* Ляшенко О.І. Взаємозв'язок експериментального і теоретичного у шкільному курсі фізики: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 /О.І.Ляшенко. – К., 1996.

Мартинюк М.Т. Науково-методичні засади навчання фізики в основній школі: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 /М.Т.Мартинюк. – К., 1999. – 34 с. – Бібліогр.: с.29-32.

Садовий М.І. Теоретичні та методичні основи становлення та розвитку фундаментальних ідей дискретності та неперервності в курсі фізики в загальноосвітній школі: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 /М.І.Садовий. – К., 2001. – 37 с. – Бібліогр.: с.32-35.

Кандидати наук зі спеціальності

13.00.02 – теорія та методика навчання фізики

Дисс. А-14 Абдугалимов Е.Ш. Вопросы методологии научного познания в школьном курсе физики (на материале волновой и квантовой оптики): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Е.Ш.Абдугалимов; НИИ педагогики УССР. – К., 1982. – 190с. – Библиогр.: с.152-177.

Дисс. Б 87 Брагина Г.В. Дидактические затруднения учителей физики и их преодоление: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Г.В.Брагина; НИИ педагогики УССР. – К., 1985. – 266с. – Библиогр.: с.164-179.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1986. – 24с. – Библиогр.: 8 назв.

Авт. Г 68 Гордієнко Т.П. Профільна диференціація навчання фізики в 10-11 кл. середньої загальноосвітньої школи (гуманітарний профіль): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Т.П.Гордієнко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 21с. – Бібліогр.: 12 назв.

Авт. Д 18 Данилевич Л.П. Повышение эффективности межпредметных связей в обучении физике и химии: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Л.П. Данилевич; НИИ педагогики УССР. – К., 1988. – 19с. – Библиогр.: 7 назв.

Дисс. Д 26 Дегтярев Б.И. Проблема оптимального сочетания общеклассной, групповой и индивидуальной работы учащихся на уроках физики (8-10

кл.): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Б.И.Дегтярев; НИИ педагогики УССР. – К., 1980. – 238с. – Библиогр.: с.165-179.

Дисс.
Д 31

Демченко Д.М. Коллективные формы труда учащихся во внеклассной работе по физике: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Д.М.Демченко; НИИ педагогики УССР. – К., 1987. – 221с. – Библиогр.: с.178-194.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1987. – 16с. – Библиогр.: 5 назв.

Дидович Н.Н. Обобщение и систематизация знаний учащихся на основе понятия энергии и закона ее сохранения: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Н.Н.Дидович; НИИ педагогики УССР. – К., 1980. – 22с. – Библиогр.: 7 назв.

Дисс.
Д 67

Донченко Н.Т. Осуществление взаимосвязи в обучении физике и математике в средней школе (8-10 кл.): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Н.Т.Донченко; НИИ педагогики УССР. – К., 1983. – 205с. – Библиогр.: с.144-163.

* Дубинянський Ю.М. Методика комплексного використання аудіовізуальних засобів в курсі загальної фізики (на матеріалі атомної і ядерної фізики): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Ю.М.Дубинянський; Київ. держ. пед. ін-т ім. О.М.Горького. – К., 1991. – 23с.

Дубовецкий Г.П. Изучение основ электронной вычислительной техники в средней школе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Г.П.Дубовецкий; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1972. – 22с. – Библиогр.: 5 назв.

Жила А.И. Использование элементов современной измерительной техники в школьном физическом эксперименте: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /А.И.Жила; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1969. – 24с. – Библиогр.: 6 назв.

Авт.
И 19

Иваницкий А.И. Тематический контроль и коррекция знаний по физике в старших классах: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /А.И.Иваницкий; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1991. – 24с. – Библиогр.: 10 назв.

Дисс.
И 46

Ильгорский Ю.К. Особенности организации учебного эксперимента в школах с углубленным изучением физики: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Ю.К.Ильгорский; НИИ педагогики УССР. – К., 1985. – 162с. – Библиогр.: с.152-162.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1985. – 19с. – Библиогр.: 9 назв.

Дисс.
И 50

Имашев Г.И. Формирование политехнических знаний и умений в процессе изучения молекулярной физики: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Г.И.Имашев; НИИ педагогики УССР. – К., 1988. – 235с. – Библиогр.: с.165-184.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1989. – 24с. – Библиогр.: 7 назв.

Катюк В.С. Формирование понятия поля при изучении

электродинамики в средней школе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.С.Катюк; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1972. – 16с. – Библиогр.: 5 назв.

(043.3)
К 64

Кононенко С.О. Удосконалення методики і техніки шкільного фізичного експерименту при вивченні коливальних і хвильових процесів: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /С.О.Кононенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2001. – 20с. – Бібліогр.: 8 назв.

Лузан М.А. Воспитание интереса учащихся к самостоятельному углублению знаний по физике: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /М.А.Лузан; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1973. – 21с. – Библиогр.: 7 назв.

Дисс.
Л 99

Ляшенко А.И. Система определений и ее функции в процессе формирования понятий школьного курса физики: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /А.И.Ляшенко; НИИ педагогики УССР. – К., 1978. – 194с. – Библиогр.: с.155-174.

*

Мартынюк М.Ф. Развитие интереса школьников к изучению физики в 6-8 классах: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /М.Ф.Мартынюк; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького – К., 1975. – 24 с. – Библиогр.: с. 23-24.

Авт.
М-30

Марьинских Ю.М. Укрупнение дидактических единиц в процессе обучения физике в СПТУ: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /М.Ю.Марьинских; Киев. гос. пед. ин-т им. М.П.Драгоманова. – К., 1992. – 21с. – Библиогр.: 4 назв.

Дисс.
М 36

Махлай В.Ф. Изучение свойств жидкостей и твердых тел в средней школе: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.Ф.Махлай; НИИ педагогики УССР. – К., 1978. –187с. – Библиогр.: с.152-164.

Авт.
М 36

Мацюк В.М. Розвиток теорії і практики навчання фізики у середній загальноосвітній школі України (1945-1995 рр.): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.М.Мацюк; Укр. держ. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1997. – 19с. – Бібліогр.: с.17-18.

Дисс.
П 27

Перепелица Е.А. Повышение эффективности обучения физике в средней школе на основе комплексного применения технических средств: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Е.А.Перепелица; НИИ педагогики УССР. – К., 1982. –197с. – Библиогр.: с.164-185.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1987. – 16с. – Библиогр.: 5 назв.

Дис.
П 49

Полетило С.А. Групповая учебная деятельность учащихся в теории и практике обучения физике (на материале молекулярной физики и электродинамики): Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /С.А.Полетило; НИИ педагогики УССР. – К., 1987. – 240с. – Библиогр.: с.181-197.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1987. – 22с. – Библиогр.: 6 назв.

Дисс.
П 57

Попков В.Н. Организация внеурочных самостоятельных работ учащихся по физике: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.Н.Попков; НИИ педагогики УССР. – К., 1986. – 244с. – Библиогр.: с.207-235.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1986. – 24с. – Библиогр.: 6 назв.

Попкович В.В. Модели в курсе физики средней школы: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.В.Попкович; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1971. – 24с. – Библиогр.: 9 назв.

Прудской В.И. Средства телевидения и вычислительной техники в системе демонстрационного эксперимента по физике в средней школе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.И.Прудской; Киев. гос. пед. ин-т им. М.П.Драгоманова. – К., 1992. – 20с. – Библиогр.: 4 назв.

Дисс. С-13
Савченко В.И. Система упражнений и лабораторных работ как средство повышения эффективности изучения физики атома и атомного ядра в средней школе: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Василий Иванович Савченко; Киев. гос. пед. ин-т им. А.М.Горького. – К., 1979. – 180с. – Библиогр.: С.144-155.

Дисс. С-13
Савченко В.И. Формирование в учащихся обобщенных умений решать физические задачи в средней школе: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Виктор Иванович Савченко; НИИ педагогики УССР. – К., 1984. – 192с. – Библиогр.: с.141-160.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1985. – 23с. – Библиогр.: 6 назв.

Дисс. С-14
Садовой Н.И. Совершенствование методики изучения физической оптики в школе на основе структурно-логического анализа учебного материала и знаний учащихся: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Н.И.Садовой; НИИ педагогики УССР. – К., 1984. – 249с. – Библиогр.: с.149-164.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1985. – 22с. – Библиогр.: с.21-22.

* Сергієнко В.П. Оптимізація лабораторного практикуму з курсу загальної фізики у педагогічних інститутах (на прикладі розділу „Молекулярна фізика. Вступ до термодинаміки”): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.П.Сергієнко; Київ. держ. пед. ін-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1993. – 25с.

Сорокина Н.Г. Использование графов в процессе обучения геометрической оптике: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Н.Г.Сорокина; НИИ педагогики УССР. – К., 1980. – 24с. – Библиогр.: 5 назв.

Авт. С 66
Сосницька Н.Л. Удосконалення навчального експерименту з хвильової оптики засобами нових інформаційних технологій: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Н.Л.Сосницька; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 24с. – Бібліогр.: с.21-22.

Дисс. С-91
Сущенко С.С. Повышение эффективности обучения электромагнетизму на основе совершенствования структуры учебного материала: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /С.С.Сущенко; НИИ педагогики УССР. – К., 1978. – 236с. – Библиогр.: с.176-190.

Авт. Х-17
Халамендык В.Д. Формирование научного мировоззрения учащихся в процессе изучения физики на межпредметной основе (на

материале електродинамики и квантовой физики): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.Д.Халамендык; Киев. гос. пед. ин-т им. М.П.Драгоманова. – К., 1992. – 21с. – Библиогр.: 4 назв.

Дисс.
Ш 26

Шарко В.Д. Элементы экологии и охраны окружающей среды в курсе физики средней школы: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /В.Д.Шарко; НИИ педагогики УССР. – К., 1983. – Библиогр.: С.159-176.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1983. – 24с. – Библиогр.: 4 назв.

Дисс.
Ю 83

Юрченко Т.Ю. Прямые и косвенные измерения физических величин в системе школьного демонстрационного эксперимента: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Т.Ю.Юрченко; НИИ педагогики УССР. – К., 1988. –190с. – Библиогр.: с.131-149.

То же: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1990. – 23с. – Библиогр.: 6 назв.

Авт.
Я 92

Яценко Т.М. Управління навчальною діяльністю учнів з використанням персональних комп'ютерів (на матеріалі вивчення фізичної оптики): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 /Т.М.Яценко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 22с. – Бібліогр.: с.20-21.

**ВІДДІЛ НАУКОВОЇ БІБЛІОГРАФІЇ
ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ
ПІДГОТУВАВ РЯД КАТАЛОГІВ
КНИЖКОВИХ ВИСТАВОК ІЗ ЦИКЛУ "ЮВІЛЯРИ АПН УКРАЇНИ"**

- **БІБІК Надія Михайлівна (до 55-річчя від дня народження)**
- **БОНДАР Віталій Іванович (до 65-річчя від дня народження)**
- **БУРИНСЬКА Ніна Миколаївна (до 75-річчя від дня народження)**
- **ВАРЗАЦЬКА Лариса Олександрівна (до 65-річчя від дня народження)**
- **ВАШУЛЕНКО Микола Самійлович (до 60-річчя від дня народження)**
- **ГОНЧАРЕНКО Семен Устимович (до 65-річчя від дня народження)**
- **КОНОНКО Олена Леонтіївна (до 60-річчя від дні народження)**
- **КРЕМЕНЬ Василь Григорович (до 55-річчя від дня народження)**
- **КУЛЬЧИЦЬКА Олена Іполитівна (до 70-річчя від дня народження)**
- **ЛАКТИОНОВА Галина Миколаївна (до 50-річчя від дня народження)**
- **МАДЗИГОН Микола Васильович (до 65-річчя від дня народження)**
- **МАСОЛ Людмила Михайлівна (до 50-річчя від дня народження)**
- **МОЛЯКО Валентин Олексійович (до 65-річчя від дня народження)**
- **РОГОВА Павла Іванівна (до 55-річчя від дня народження)**
- **СУХОМЛИНСЬКА Ольга Василівна (до 55-річчя від дня народження)**
- **ХАЙРУЛІНА Васирина Миколаївна (до 60-річчя від дні народження)**
- **ШЕЛЕХОВА Галина Тарасівна (до 50-річчя від дня народження)**
- **ШУХОВА Елеонора Василівна (до 70-річчя від дня народження)**

Наша адреса:

Україна, 04060, м. Київ-60
вул. М.Берлінського, 9, тел. 467-21-4

Філія:

Україна, 01030, м. Київ-30,
вул. Володимирська, 57, тел. 228-71-19

e-mail: dnpb@edu-ua.net